

Original article

Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına Yönelik Görüşleri

Teacher Candidates' Views on Children's Rights

Sevda Yılmaz *

Department of Turkish and Social Science Education, Institute of Educational Sciences, Bayburt University, Bayburt, Turkey

Özet

Bu araştırma eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmadır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması deseni kapsamında yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 33 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 19'u kız ve 14'ü erkektir. Araştırmada ölçüt örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu altı sorudan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırmalardan elde edilen verilerin incelenmesi ve tanımlanmasını sağlayan yöntemlerden biri olan içerik analizine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının çocukların sahip oldukları haklar konusunda yaşama ve gelişim hakları düzeyinde yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları, katılım ve korunma boyutlarında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğretmen adaylarının çocuk haklarının ihlal edilmesi durumunda uygulanan yaptırımlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve çocuk haklarını en yoğun şekilde okulda verilen derslerden, sosyal çevreden ve öğretmenlerinden öğrendiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının çocukların yaşama boyutu altında sağlık ve barınma hakkını etkin bir şekilde kullandıklarını düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Çocuk, Çocuk Hakları, Öğretmen Adayı.*

Abstract

This research is a study conducted in order to determine the opinions of teacher candidates on children's rights. The research was conducted within the context of one of the qualitative research designs. The study group consisted of 33 teacher candidates from Social Studies Education Department of the Faculty of Education of Bayburt University. 19 of the participants were female and 14 were male. Criterion sampling method was used in the study. In this study, semi-structured interview technique was used. The data were collected by an open-ended questionnaire developed by the researcher. In the analysis of the data, content analysis, which is one of the methods that enables the analysis and identification of the data obtained from qualitative research, was applied. As a result of the study, it was concluded that prospective teachers had sufficient knowledge about the rights they have in terms of rights and development rights and did not have sufficient knowledge about the dimensions of participation and protection. It was concluded that teacher candidates had not enough knowledge about the sanctions applied in case of violation of children's rights and learned the rights of children from the courses given in the school, social environment and teachers. In addition, it was concluded that teacher candidates think that they use the right to health and shelter effectively under the life size of children.

Keywords: *Child, Children's Rights, Teacher Candidate.*

* Corresponding author:

Sevda Yılmaz, Department of Turkish and Social Science Education, Institute of Educational Sciences, Bayburt University, Bayburt, Turkey.
Email: sevdayilmaz@bayburt.edu.tr

GİRİŞ

Çocuk hakları insan hakları kapsamında değerlendirilen, 18 yaşına kadar bir bireyin sahip olduğu hak ve gereksinimlerini ifade eden haklar olarak tanımlanabilir. Çocuk hakları her çocuğa, saygınlığı korunarak ve tüm yönleriyle gelişimi sağlanarak eşit şartlarda bir yaşam fırsatı sunmak, bu şartları muhafaza etmek ve güvence altına almak için oluşturulmuş haklardır.

Çocuğun bir değer olarak görülmesi, çocuk olmaktan kaynaklanan hakları ve bu hakların güvence altına alınması gelişen ve değişen dünya düzeninde yeni bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Zira çocuk haklarının toplumsal ve uluslararası düzeyde var olması ve gerekliliğin kabulü uzun bir sürecin sonucudur.

Çocuk hakları en geniş kapsamıyla Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde (ÇHS) yer almaktadır. Sözleşmede yer alan çocuk hakları, yaşama hakları, gelişme hakları, korunma hakları ve katılma hakları olmak üzere dört ana grupta toplanabilir. Yaşama hakları; çocuğun yaşama ve uygun yaşam standartlarına sahip olma, tıbbî bakım, beslenme, barınma gibi temel gereksinimlerinin karşılanmasını öngören hakları içerirler. Gelişme hakları; çocuğun kendini en üst düzeyde gerçekleştirebilmesi için gerekli olan eğitim hakkı, oyun ve dinlenme hakkı, bilgi edinme hakkı, din, vicdan ve düşünce özgürlüğü, bilgi alma hakkı gibi haklardan oluşurlar. Korunma hakları; çocuğun her türlü ihmal, istismar ve sömürüye karşı korunmasını sağlayan haklardır. Bunlar yargı sisteminde, silahlı çatışmada, çalışma yaşamında; fiziksel, duygusal, cinsel istismar, madde bağımlılığı ve sığınmacı (mülteci) çocuklar için özel bakıma ilişkin konularda çocukların korunmasını sağlayan haklardır. Katılma hakları; çocuğun ailede ve toplumda etkinlik kazanmasını sağlamaya yönelik haklardır. Bu haklar, görüşlerini açıklama, kendisini ilgilendiren konularda karara katılma, düşüncelerini ifade etme, vicdan ve din özgürlüğü, dernek kurma ve toplanma haklarıdır (Akyüz, 2015: 4).

Çocuğun gelişimini ve toplumsal beceriler kazanmasını sağlayan en önemli kurumlardan biri okuldur. Çocuğa okul yaşamında kazandırılan bilgi ve beceriler büyük oranda çocuğun sosyal gelişim sürecinde yakın ve uzak çevresiyle kuracağı ilişkilerin niteliğini belirler. Dolayısıyla çocuk hakları ile ilgili bilgi beceri ve değer düzeyinde kazanımların ediniminin okulda gerçekleştirilmesi çocuğun bu kazanımları hayata geçirmesi açısından önem arz etmektedir. Okullarda çocuk haklarına yönelik öğretim ve uygulama süreçleri küçük yaşlardan itibaren genelde insan haklarına özelde ise çocuk haklarına saygılı bir toplum oluşturma hedefine doğrudan hizmet edecektir. Nitekim, çocuk hakları eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalar (Covell ve Howe, 1999; Neslitürk ve Ersoy, 2007) çocuk hakları

konusunda eğitim alan çocukların bu tür bir eğitim almamış çocuklara oranlara haklarını daha çok bildikleri, başkalarının haklarına da saygı gösterdikleri, empati yapabildikleri ve sorumluluk aldıklarını göstermektedir.

Çocukların, haklarını en iyi şekilde kullanabilmeleri için öncelikle hangi haklara sahip olduklarını öğrenmeleri gerekmektedir. Çocuklar sahip oldukları hakların bir kısmını yaşadıkları doğal çevrede gizil öğrenme yoluyla öğrenirken, bir kısmını da eğitim kurumlarında kasıtlı olarak öğrenmektedirler. Ülkemizde bu hakların öğretimi ile ilgili konular okul öncesi dönemden başlamak üzere her kademenin öğretim programında bulunmaktadır. Bu programların amacına kavuşmasını ve haklarını bilen bireylerin yetişmelerini sağlayacak olan kişiler ise hiç şüphesiz programın uygulayıcıları olan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin programı etkili şekilde yürütüp kazanımların amacına kavuşmasını sağlamak için öğretilen konulara ilişkin olumlu tutum içinde olmaları ise diğer bir önemli konudur (Doğan, Torun ve Akgün, 2014: 505).

Sosyal bilgiler dersi içeriğinden kaynaklı önceliği ile okullarda çocuk haklarını bilen ve kullanan, önemini fark eden ve bu haklara saygı duyan bireyler yetiştirilmesi noktasında önemli derslerden biridir. 2004 yılından itibaren yenilenen içeriklerle birlikte programda çocuk haklarına ilişkin birçok konu yer almaktadır. Program kazanım boyutuyla incelendiğinde öğrencilere çocuk haklarını bilme ve kullanma noktasında bilgi ve beceri kazandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Dolayısıyla haklarını bilen ve kullanan, demokratik bireyler yetiştirmek noktasında sosyal bilgiler öğretmenlerine büyük görev düşmektedir.

Bu araştırma eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çocuk haklarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin algıları nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının ülkemizde çocuk hakları güvencesine ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmen adayları çocuk haklarının ihlal edilmesi durumunda uygulanan yaptırımlar hakkında ne düzeyde bilgi sahibidir?
4. Öğretmen adaylarının çocuk haklarına ilişkin bilgi kaynakları nelerdir?
5. Öğretmen adaylarının çocukların etkin şekilde kullandıkları haklarına ilişkin görüşleri nelerdir?
6. Öğretmen adaylarının çocuk haklarının uygulanmasına yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma nitel bir araştırma şeklinde planlanmış ve yürütülmüştür. Nitel araştırmalar, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 39). Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan “durum çalışması” deseni kapsamında yürütülmüştür. Durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri, ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerinde odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 33 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılımcıların 19’u kız ve 14’ü erkektir. Araştırmada ölçüt örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Ölçüt örnekleme kullanılan bir araştırmada, gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme alınır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009: 91). Çalışma grubunun belirlenmesinde öğretmen adaylarının bu araştırma için yapılan görüşmeye gönüllü olarak katılmaları ölçüt olarak alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı soruları önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir. Bu görüşme tekniğinde, araştırılan kişilerin de araştırma üzerine kontrolleri söz konusudur (Ekiz, 2009: 63). Bu araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu altı sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun oluşturulması aşamasında öncelikle araştırmacı tarafından bu konu ile ilgili literatür incelenmiştir.

Görüşme formundaki açık uçlu sorular, araştırmanın alt problemlerine ilişkin bilgileri toplamaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Araştırmanın geçerliliğini sağlamak amacıyla hazırlanan sorular için uzman görüşüne başvurulmuştur. Eğitim bilimleri alanında çalışan iki alan uzmanına bu sorular sunulmuş, uzman görüşü doğrultusunda bazı sorular araştırma amacı dışında kaldığı gerekçesiyle formdan çıkarılmış, bazıları ise düzeltilerek veri toplama aracı oluşturulmuştur. Bu süreç sonunda araştırmada kullanılan görüşme formu açık uçlu altı sorudan oluşturulmuştur. Görüşme soruları, uygulamadan önce çalışma grubu dışında kalan dört öğretmen adayına sunulmuş, soruların açık ve anlaşılır oldukları belirlenmiştir. Araştırma verileri, araştırmaya gönüllü olarak katılan ve öğretmen

adayları ile yapılan görüşmeler sonucunda toplanmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş ve daha sonra çözümlenmiştir. Kayıt cihazının kullanılması için her bir katılımcıdan izin alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 25 ile 40 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleşmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde nitel araştırmalardan elde edilen verilerin incelenmesi ve tanımlanmasını sağlayan yöntemlerden biri olan içerik analizine başvurulmuştur. İçerik analizinde, temelde yapılan işlem birbirine benzeyen verileri belirli temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlemek olarak yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 227). Araştırmada elde edilen veriler analiz sürecinde araştırmacı tarafından kodlanmış, temalar oluşturulmuş ve bunlar ortak kategori ve alt kategoriler altında birleştirilmiştir. Bu tema, kategori ve alt kategoriler tablolastırılıp, frekans değerleri ile birlikte bulgular bölümünde verilmiştir. Araştırmada her bir öğrenciye ÖA₁, ÖA₂, ÖA₃.....ÖA₃₂, ÖA₃₃ şeklinde birer kod verilmiştir. Bulgular kısmında görüşmelerden doğrudan alıntılar yapılırken bu kodlar kullanılarak katılımcılar gizli tutulmuştur. Ayrıca, araştırma bulgularının güvenilirliğini ve geçerliğini artırmak amacıyla öğrencilerin ifadelerinden sıkça alıntılar yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Çocukların Sahip Oldukları Haklara Yönelik Öğretmen Adayı Görüşleri

Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Öğretmen Adayı	F
Yaşama Hakkı	Yaşama hakkı	Yaşama hakkı vardır	ÖA _{4,5,6,7,8,9,11,12,13,14,15,17,18,26,27,28,29,30,31,32,33}	21
	Özgür yaşama	Özgür yaşamaya hakkı vardır	ÖA _{1,15,21,25}	4
		Sağlıklı yaşamaya hakkı vardır.	ÖA _{1,2,3,4,13,14}	6
	Sağlıklı yaşama	Hastalanması durumunda hastanelerde tedavi görme hakkı vardır	ÖA _{9,24}	2
	Beslenme	Yeme, içmeye hakkı vardır	ÖA _{1,5,6,7,8,11,12,14,23,25,32,33}	12
	Barınma	Barınma hakkı vardır	ÖA _{1,2,3,4,6,7,13,14,16,17,18,20,22,23,24,25,26,28,29,32}	20
	Giyinme	Giyinmeye hakkı vardır	ÖA _{1,30}	2
		Şiddet ve istismardan korunma hakkı vardır	ÖA _{10,13,21}	3
		Tehlikelerden korunma hakkı vardır	ÖA _{18,28}	2
	Korunma	İş yaşamında çalıştırılmama hakkı vardır	ÖA _{20,22,23,24}	4
	Sevgi ihtiyacı	Ailesi tarafından ilgi görme hakkı vardır	ÖA ₅	1

		Sevgi ihtiyacının karşılanmasına hakkı vardır	ÖA _{11,12}	2
		Çocukların eğitim almaya hakkı vardır.	ÖA _{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,20,22,23,25,26,28,29,31,32}	26
	Eğitim hakkı	Modern eğitim olanaklarından yararlanma hakkı vardır.	ÖA _{18,21,24}	3
		Eşit şartlarda eğitim alma hakkı vardır.	ÖA ₂₇	1
Gelişim Hakkı	Oyun	Oyun oynamaya hakkı vardır.	ÖA _{1,5,10,11,12,13,14,15,16,17,19,20,21,22,23,27,30,33}	18
	Dinlenme ve Eğlenme	Dinlenme ve eğlenme hakkı vardır.	ÖA _{18,20}	2
		Sosyal aktivitelere katılma hakkı vardır.	ÖA ₉	1
	Kültürel faaliyetler	Farklı şehir ve kültürleri görme ve tanıma hakkı vardır.	ÖA ₉	1
		Akranlarıyla zaman geçirme hakkı vardır.	ÖA _{11,15}	2
Katılım Hakkı	Düşünce ve ifade özgürlüğü	Düşüncelerini özgürce ifade etme hakkı vardır.	ÖA _{1,30,31}	3
		Çocuk hiçbir hakkından mahrum bırakılmamalıdır	ÖA _{1,2,10}	3
Korunma Hakkı		Haklarının korunması için başvurabilecekleri kurumların olması hakkı vardır.	ÖA ₉	1

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “yaşama” alt boyutu altında değerlendirildiğinde, katılımcıların büyük bir bölümünün (f: 21) çocukların yaşama hakkına sahip oldukları yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. ÖA28: “...her bir çocuğun tıpkı her yetişkin vatandaşın olduğu gibi yaşam hakları vardır...” ifadesiyle çocukların yaşama hakkının olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların bir kısmı (f: 6) çocukların sağlıklı yaşamaya bir kısmı (f:2) ise hastalık durumunda hastanelerden faydalanabilmeye hakkı olduğu görüşündedir. Bazı öğretmen adayları ise (f:4) çocukların özgür şekilde yaşamaya hakları olduğu görüşündedir. Çocukların barınma hakkının olduğuna yönelik görüş belirten öğretmen adaylarının katılımcıların büyük bir kısmını (f: 20) oluşturduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının bir bölümünün çocukların şiddet ve istismardan (f:3), farklı tehlikelerden (f:2) ve iş yaşamında çalıştırılmaktan (f: 4) korunma hakkının bulunduğuna yönelik görüşleri bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları (f:2) çocukların giyinme hakkının, ailesi tarafından ilgi (f: 1) ve sevgi (f: 2) görme hakkının bulunduğu belirtmektedir.

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “gelişim” alt boyutu altında değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük bir kısmının (f: 26) çocukların eğitim alma haklarının bulunduğu yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. ÖA₂₂: “*Her çocuk okula giderek sağlıklı, güzel bir eğitim alma hakkına sahiptir.*” ifadesiyle çocukların eğitim alma hakkının bulunduğunu belirtmektedir. Bazı öğretmen adayları (f:3) çocukların modern eğitim olanaklarından yararlanma hakkı bulunduğunu, bir öğretmen adayı ise çocukların eşit eğitim şartlarından yararlanma haklarının olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı (f:18) çocukları oyun oynama haklarının bulunduğu yönünde görüş belirttiklerdir. ÖA₂₃: “*Her çocuğun özgürce ve kısıtlanmadan oyun oynama hakkı vardır...*” ifadesiyle çocukların oyun oynama hakkının bulunduğunu belirtmektedir. Çocukların dinlenme ve eğlenme haklarının bulunduğu (f:2), sosyal aktivitelere katılma (f:2), farklı şehir ve kültürleri görme (f:2), akranlarıyla zaman geçirme (f:2) haklarının bulunduğu ilişkin görüş bildiren öğretmen adayları da bulunmaktadır.

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “katılım” alt boyutu altında değerlendirildiğinde, katılımcıların, çocukların düşüncelerini özgürce ifade etme hakkı bulunduğu ilişkin görüş bildirdikleri görülmektedir (f:3).

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “korunma” alt boyutu altında değerlendirildiğinde ise çocukların hiçbir hakkından mahrum bırakılmaması (f:3) ve haklarının korunması için başvurabilecekleri kurumların olması hakkı (f:1) bulunduğunu ifade eden katılımcıların yer aldığı göze çarpmaktadır. ÖA₉’un “*Herhangi bir saldırıya ve şiddete uğraması sonucu çocukların haklarını korumak için başvurabilecekleri kurumların olması çocuğun en temel hakkıdır...*” ifadesinden katılımcının çocukların korunma hakkı bulunduğunu ifade ettiği anlaşılabilir.

Tablo 2. Ülkemizde Çocuk Hakları Güvencesine İlişkin Öğretmen Adayı Görüşleri

Tema	Kategori	Alt Kategori	Öğretmen Adayı	Kodlar	F
Çocuk Haklarının Güvencesi Vardır	Yaşama	Sağlık	ÖA _{3,4}	Sağlık Bakanlığı	2
		Şiddet ve İstismar	ÖA _{4,15,27}	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	3
		Barınma	ÖA _{3,5,6,9,21,27,32}	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı	7
		Güvenlik	ÖA _{3,22}	Emniyet genel Müdürlüğü	2
		İş yaşamında çalıştırılmama	ÖA _{15,17}	Adalet Bakanlığı	2
	Gelişim	Eğitim	ÖA _{1,2,3,4,9,20}	Milli eğitim bakanlığı	6
		Sosyal faaliyet ve kurslara katılım	ÖA ₉	Belediyeler	1
Korunma	Hakların Korunması	ÖA _{3,14,24,26,27,32}	Adalet Bakanlığı	6	
Çocuk Haklarının Güvencesi Yoktur			ÖA _{7,8,10,11,12,13,16,18,19,23,24,28,29,30,31,33}		16

Tablo incelendiğinde katılımcıların bir kısmının (f:16) ülkemizde çocuk haklarının her hangi bir güvencesi olmadığı yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. ÖA12, “Hayır bir güvenceleri olduğunu düşünmüyorum. Çünkü cezalar çocukların haklarının elinden alınmaması için caydırıcı değil. Çocuk istismarları buna örnek gösterilebilir. Suçlular gerektiği ve hak ettiği cezayı çekmiyor...” ifadesiyle çocuk haklarının bir güvencesi olmadığı yönünde görüş bildirmiştir.

Ülkemizde çocuk haklarının güvence altına alındığı görüşünde olan katılımcıların ise “yaşama” hakkı kapsamında, çocukların barınma (f:7) ve şiddet ve istismardan korunma hakkının (f:3) Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, sağlık hakkının (f: 2) Sağlık Bakanlığı tarafından, güvenlik hakkının (f:2) Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından, iş yaşamında çalıştırılmama hakkının (f:2) ise Adalet Bakanlığı tarafından güvence altına alındığını düşündükleri görülmektedir. ÖA4’ün, “Tüm çocukların güvence altında olduklarını düşünüyorum. Örneğin, en yakını olan ailesinden çeşitli şekillerde şiddete maruz kalan çocuklar bile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın görevlileri tarafından korunmaya alınıp en güzel şekilde yetiştirilir...” ifadesi durumu örneklendirir niteliktedir.

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “gelişim” alt boyutu altında değerlendirildiğinde, katılımcıların bir kısmının (f:6) çocukların eğitim hakkının Milli Eğitim Bakanlığı

tarafından güvence altına alındığını belirttiği görülmektedir. Bir öğretmen adayı ise sosyal faaliyet ve kurslara katılım hakkının belediyeler tarafından güvence edildiğini düşünmektedir.

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “korunma” alt boyutu altında değerlendirildiğinde ise, katılımcıların bir bölümünün (f:6) çocukların sahip oldukları hakların Adalet Bakanlığı tarafından güvence altına alındığı yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 3. Çocuk Haklarının İhlal Edilmesi Durumunda Uygulanan Yaptırımlara Yönelik Öğretmen Adayı Görüşleri

Tema	Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Öğretmen Adayı	F
Çocuk haklarının ihlal edilmesi durumunda uygulanan yaptırımlar	Gelişim	Temel eğitim hakkı	Aileye verilecek para cezası	ÖA ₁	1
		Şiddet ve istismar	Devlet korunmasına alınma	ÖA _{1,18}	2
			Hukuki cezalar	ÖA _{7,9,10,17,32}	4
	Korunma	Erken yaşta evlilik	Hukuki cezalar	ÖA ₁	1
Bilgi sahibi değilim			ÖA _{2,3,4,5,6,8,11,12,13,14,15,16,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,33}	26	

Tablo incelendiğinde, katılımcıların büyük bir kısmının (f:26) çocuk haklarının ihlal edilmesi durumunda uygulanan yaptırımlar hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. ÖA6'nın “... tam olarak ne gibi yaptırımlar uygulandığını bilmiyorum ama bence şiddetli cezalar almaları gerekir...” ifadesi durumu örneklendirir niteliktedir. Konu ile ilgili bilgi sahibi olan öğretmen adaylarının ise korunma kategorisi altında şiddet ya da istismara uğrayan çocukların devlet korunmasına alındığına (f:2) ya da duruma göre değişen şekillerde istismar ve şiddet uğrayan kişilerin hukuki olarak cezalandırıldıklarına (f:4) ilişkin bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Katılımcılardan biri çocuğun erken yaşta evlendirilmesinin hukuki cezaya tabi olduğu yönünde görüş bildirmektedir. Bir öğretmen adayı ise çocuğun temel eğitim hakkından yoksun bırakılması durumunda ailenin para cezası ile cezalandırıldığına ilişkin bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir.

Tablodaki bilgilerden hareketle öğretmen adaylarının çocuk haklarının ihlal edilmesi durumunda uygulanan yaptırımlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna varılabilir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Bilgi Kaynakları

Kategori	Alt Kategori	Öğretmen Adayı	F
Kitaplar		ÖA _{1,3,4,12,14,16,20,23}	8
Medya	Televizyon Programları	ÖA _{1,3,9,14,29,30,32}	7
	Haber Bültenleri	ÖA _{4,12,13,21,24,30,33}	7
	Sosyal Medya	ÖA _{7,9,16,21,24,26,32}	7
	İnternet kaynakları	ÖA _{22,23,29,30}	4
	Gazete	ÖA ₁₆	1
Eğitim Kurumları	Öğretmen	ÖA _{2,10,11,22,23,28,29,32}	8
	Dersler	ÖA _{4,5,6,7,9,12,13,15,17,18,20,24,21,27,31}	15
	Kulüp Çalışmaları	ÖA _{6,32}	2
Sosyal Çevre		ÖA _{1,5,7,9,12,15,19,20,21,29,30,32}	12
Aile		ÖA _{10,11,15,20,30}	5

Öğretmen adaylarının bir bölümü (f:8) çocuk haklarına ilişkin bilgilerini kitaplar aracılığıyla edindiklerini belirtmişlerdir. Medya aracılığıyla ise bilgi sahibi olanların bir kısmı televizyon programları (f:7), haber bültenleri (f:7), sosyal medya (f:7), internet kaynakları (f:4), ve gazeteler (f:1) aracılığıyla bilgi sahibi olduklarını ifade etmektedirler. Eğitim kurumlarında çocuk hakları ile ilgili bilgi edindiklerini ifade eden öğretmen adaylarının bir bölümü (f:15) okulda aldıkları derslerde çocuk haklarına ilişkin bilgi edindiklerini belirtirken bir kısmı ise (f:8), öğretmenleri aracılığı ile bilgi edindiklerini belirtmişlerdir. İki öğretmen adayı ise okullardaki kulüp çalışmaları ile konu hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Öğretmen adaylarının bir bölümü (f:12) konu hakkında sosyal çevreden bilgi edindiklerini belirtmişlerdir. Diğer bir bölümü (f:8) ise çocuk hakları konusunda ailelerinden bilgi edindiklerini belirtmişlerdir. ÖA₂₄'ün konuya ilişkin görüşleri şu şekildedir: “ ... İlk ve ortaöğretim kurumlarında verilen Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Vatandaşlık vb. derslerden öğrenmiş bulunmaktayım. Ayrıca sosyal medya ve gündemden de takip etmeye çalışıyorum...”

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Çocukların Etkin Şekilde Kullanılan Haklarına İlişkin Görüşleri

Kategori	Alt Kategori	Kodlar	Öğretmen Adayı	F
Yaşama Hakkı	Barınma	Çocuk yetiştirme kurumları görevlerini yerine getirmektedir.	ÖA _{5,22,26}	3
	Sağlık	Çocuklar sağlık haklarını kullanabiliyorlar.	ÖA _{9,14,17,26}	4
Gelişim	Eğitim	Çocuklar eğitim haklarını etkin şekilde kullanmaktadır.	ÖA _{2,3,4,5,6,9,11,14,15,17,18,19,20,21,22,23,24,26,27,29}	20
	Oyun	Oyun oynama hakkı etkin şekilde kullanılmaktadır.	ÖA _{14,16,22,30}	4
Katılım	Sosyalleşme	Çocuk kulüpleri etkin bir biçimde kullanılmaktadır.	ÖA ₅	1

Öğretmen adaylarının görüşleri çocuk haklarının “yaşama” boyutu altında değerlendirildiğinde, katılımcıların çocukların sağlık (f:4) ve barınma (f:3) hakkını etkin bir şekilde kullandıkları düşündüklerini belirttikleri görülmektedir. Çocuk haklarının “gelişim” boyutu değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının büyük kısmının (f:20) eğitim hakkının etkin şekilde kullanıldığı ve bir bölümünün (f:4) ise oyun hakkının etkin şekilde kullanıldığı yönünde görüş belirttikleri görülmektedir. Çocukların katılım hakları kapsamında sosyalleşme haklarını kulüpler aracılığıyla kullandıklarını düşünene katılımcı sayısı ise birdir. ÖA₁₁, “... Çocukların eğitim alma hakkını etkin bir şekilde kullandığını düşünüyorum. Çünkü ülkemizin kalkınması ve gelişmesinin eğitim yoluyla gerçekleşeceği düşünülüyor. Bu yüzde devlet eğitime çok önem veriyor. Cinsiyet ayrımı yapılmadan her çocuğun eğitim alması için okul sayıları artırılıyor. Örneğin yaşadığı yerde okul olmayan çocuklar için taşınmalı eğitim sistemi var...” şeklinde görüşlerini ifade etmektedir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarının Uygulanmasına Yönelik Önerileri

Kategoriler	Kodlar	Öğretmen Adayı	F
Toplumsal düzeyde yapılması gerekenler	Toplum çocuk hakları konusunda bilgilendirilmelidir	ÖA _{3,4,5,10,21,25,29,30,31}	9
	Sosyal toplum kuruluşlarının sayısı artırılmalıdır	ÖA _{7,31}	2
	Kamu spotları oluşturulmalıdır	ÖA ₄	1
	Konferans, panel ve projeler düzenlenmelidir	ÖA _{9,10,25}	3
	Sosyal medya aracılığıyla toplumsal bilinç artırılmalıdır	ÖA _{9,13,31}	3
Ailenin bilinçlendirilmesi	Okul rehberlik servisleri aileleri çocuk hakları konusunda bilgilendirilmelidir.	ÖA _{4,17}	2
	Aile ve sosyal politikalar bakanlığı aileleri çocuk hakları konusunda bilgilendirilmelidir	ÖA _{12,19,20,23,24}	5
	Çocuklar, hakları konusunda bilgilendirmelidir	ÖA _{2,4,13,21,29}	5
Devlet kurumları tarafından yapılması gerekenler	Çocukları okullara getirmeye yönelik uygulamalar artırılmalıdır	ÖA _{1,12,13}	3
	Sokakta yaşayan çocuklar devlet korumasına alınmalıdır	ÖA _{1,21}	2
	Çocuk haklarının ihlali durumunda verilen cezalar ağırlaştırılmalıdır	ÖA _{2,3,4,5,7,8,11,12,13,14,15,17,18,21,24,25,27,29,31,33}	20
	Yasal düzenlemeler getirilmelidir	ÖA _{2,6,7,12,9,14,17,21,27,32,33}	11
Uluslararası düzeyde yapılması gereken çalışmalar	Çocuk haklarının savunulması için uluslararası kuruluşlar kurulmalıdır	ÖA ₅	1

Tablo incelendiğinde, katılımcıların toplumun çocuk hakları konusunda bilgilendirilmesi gerektiği (f:9), çocuk hakları konusunda konferans, panel ve projeler düzenlenmesi gerektiği (f:3), sosyal toplum kuruluşlarının sayısının artırılması gerektiği (f:2) ve kamu spotları oluşturulması gerektiği (f:1) yönünde önerilerde buldukları görülmektedir. ÖA₉, bu konuya ilişkin görüşlerini “... Çocuk haklarının uygulanabilmesi için öncelikle toplumun bilinçlendirilmesi gerekir. Bilinçlendirmek için de konferanslar düzenlenmeli, projeler yapılmalıdır...” şeklinde ifade etmektedir. Katılımcıların, ailelerin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı aracılığıyla (f:5) ve okullarda yer alan rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisleri aracılığıyla (f:2) bilgilendirilmesi gerektiğine yönelik görüş belirttikleri görülmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının bir kısmı (f:5) çocukların sahip oldukları haklar konusunda bilgilendirilmeleri gerektiği görüşüne sahiptirler.

Tablo incelendiğinde, katılımcıların çocuk haklarının uygulanması boyutunda hakların ihlal edildiği durumlarda verilecek cezaların ağırlaştırılması gerektiğine yönelik önerilerin öğretmen adaylarının çoğunluğunu (f:20) oluşturduğu görülmektedir. ÖA₁₄, “... Daha ağır yaptırımların uygulanmasını öneriyorum. Çünkü toplumsal düzeni sağlamak için plan ve tertip çok önemlidir. Bu tür

hak ihlallerine daha ağır cezalar verildiğinde herkes bir anlamda çocukların haklarına saygı duymak zorunda kalır...” ifadeleri durumu örneklendirir niteliktedir. Yasal düzenlemeler yapılması gerektiğini öneren katılımcılar (f:11) bulunmaktadır. Bazı öğretmen adayları (f:3) çocukların okullandırılmasına yönelik uygulamaların artırılması gerektiğine ve bazı öğretmen adayları (f:3) ise sokakta yaşayan çocukların devlet korumasına alınması gerektiğine yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Bir katılımcı ise çocuk haklarının savunulması için uluslararası kuruluşlar kurulması gerektiğine dair bir öneride bulunmaktadır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmen adaylarının çocukların yaşama hakkına yönelik algılarının yaşama, özgür yaşama, sağlıklı yaşama, beslenme, barınma giyinme, korunma ve sevgi ihtiyacı gibi kategoriler altında toplandığı görülmektedir. Gelişim hakkı altında ise, eğitim, oyun, dinlenme ve eğlenme ve kültürel faaliyetler kategorileri yer almaktadır. Katılım boyutunda, düşünce ve ifade özgürlüğü yer almaktadır. Korunma boyutunun ise çocukların sahip oldukları haklardan mahrum bırakılmamama ve haklarının korunması için başvurabilecekleri kurumların olması hakkı olarak algılandığı görülmektedir. Bulgularda hareketle genel düzeyde öğretmen adaylarının çocukların sahip oldukları haklar konusunda yaşama ve gelişim hakları düzeyinde yeterli düzeyde bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Leblebici ve Çeliköz (2016) ve Ekici (2014) tarafında yapılan araştırmalarda da öğretmen adaylarının genel olarak çocuk haklarına yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının katılım ve korunma boyutlarında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığını göstermektedir. Çalışma grubundaki farklılık göz önünde bulundurulmakla birlikte benzer şekilde Ersoy (2011)’un yaptığı araştırmada ilköğretim öğrencilerinin temel yaşam ve gelişim haklarını korunma ve katılım haklarından daha çok bildikleri yönünde bir sonuca varılmıştır. Asiebor ve diğerleri (2001) öğretmenler ile çalışmış ve öğretmenlerin yeterli düzeyde insan haklarının eğitimi bilgi ve becerisine sahip olmadıkları yönünde bir sonuca varmışlardır.

Öğretmen adaylarının yarıya yakın bir kısmının ülkemizde çocuk haklarının her hangi bir güvencesi olmadığı yönünde düşündükleri sonucuna varılmıştır. Bir kısmının ise “yaşama” hakkı kapsamında, çocukların barınma, şiddet ve istismardan korunma hakkının Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından, sağlık hakkının Sağlık Bakanlığı tarafından, güvenlik hakkının Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından, iş yaşamında çalıştırılmama hakkının ise Adalet Bakanlığı tarafından güvence altına alındığını düşündükleri görülmektedir. Çocukların eğitim hakkının Milli Eğitim Bakanlığı tarafından güvence altına alındığını belirttikleri görülmektedir. Bulgulardan hareketle öğretmen adaylarının çocuk haklarının ihlal edilmesi durumunda uygulanan yaptırımlar konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna varılabilir.

Öğretmen adayları çocuk haklarına ilişkin bilgilerini kitaplar, televizyon programları, haber bültenleri, sosyal medya, internet kaynakları, gazeteler aracılığıyla ayrıca okulda aldıkları derslerde öğretmenleri aracılığı edindikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretmen adayları sosyal çevreden ve ailelerinden de bilgi edinmektedir. Öğretmen adaylarının çocuk haklarını en yoğun şekilde okulda verilen derslerden, sosyal çevreden ve öğretmenlerinden öğrendiği sonucuna varılmıştır. Ersoy (2011) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim öğrencilerinin çoğunluğunun haklarını okuldan, daha sonra ailelerinden öğrendiği sonucuna varılmıştır. Bu araştırma sonucu kısmen, yapılan araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Bulgulardan hareketle öğretmen adaylarının çocukların yaşama boyutu altında sağlık ve barınma hakkını etkin bir şekilde kullandıklarını düşündükleri sonucuna varılabilir. Çocuk haklarının gelişim boyutu değerlendirildiğinde öğretmen adaylarının büyük kısmının eğitim hakkının etkin şekilde kullanıldığı ve bir bölümünün ise oyun hakkının etkin şekilde kullanıldığını düşündükleri sonucuna varılabilir.

Öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak çocuk haklarının uygulanması boyutunda hakların ihlal edildiği durumlarda verilecek cezaların ağırlaştırılması gerektiğine yönelik önerilerde buldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca yasal düzenlemeler yapılması gerektiği, çocukların okullandırılmasına yönelik uygulamaların artırılması ve sokakta yaşayan çocukların devlet korumasına alınması gerektiği diğer öneriler arasındadır.

Katılımcılar, toplumun çocuk hakları konusunda bilgilendirilmesi gerektiği, çocuk hakları konusunda konferans, panel ve projeler düzenlenmesi gerektiği, sosyal toplum kuruluşlarının sayısının artırılması gerektiği görüşündedirler. Ayrıca ailelerin ve çocukların çocuk hakları konusunda bilgilendirilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu araştırma bulgusu Covell ve Howe'nun (1999) çalışmasında çocuk hakları eğitimi alan çocukların hakları konusunda daha bilgili oldukları ve başkalarının haklarına saygı gösterdikleri bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Uçuş (2009) "Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin İlköğretim Programlarındaki Yeri ve Sözleşmeye Yönelik Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri" adlı çalışmada çocuk haklarının yetişkinler ve çocuklar tarafından öğrenilmesi ve yaygınlaştırılması için öğretmen adaylarına ve öğretmenlere, çocuk hakları eğitimi verilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Kent Kükürtçü (2011) ailelerle yaptığı bir çalışmada, ailelerin büyük bölümünün çocuk hakları konusunda bilgisi olduğu ancak bu bilgiyi yeterli görmedikleri sonucuna varmışlardır. Bu sonuçlar, ailelerin çocuk hakları konusunda bilgi düzeylerinin yükseltilmesi gereksinimini destekler niteliktedir. Karaman Kepenekçi ve Baydık (2009) ve Değirmenci (2011) tarafından yapılan çalışmalarda, öğretmen adaylarının çocuk hakları ve insan haklarına ilişkin aldıkları derslerin, çocuk haklarına ilişkin tutumlarını olumlu olarak etkilediği sonucuna varmışlardır.

KAYNAKLAR

- Asibegbor, I., Fincham, K., Nanang, M., Gala, E. E. K. and Britwum, A. O. (2001). Rights and equity in the classroom: A case study of classroom interactions in basic schools in Ghana. Available online at http://www.unicef.org/evaldatabase/files/gha_01-006.pdf
- Büyüköztürk, Ş., Kiliç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Covell, K. and Howe, R. B. (1999). The Impact Of Children's Rights Education: A Canadian Study. *International Journal of Children's Rights*, 7(2), 171-183
- Değirmenci, T. (2011). *Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*, XX. Eğitim Bilimleri Kurultayı, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Doğan, Y., Torun, F. ve Akgün, İ.H. (2014). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 503-516
- Ekici, Y. F. (2014). Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8, 66-77.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ersoy, A.F. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Çocuk Haklarına İlişkin Algıları, *İlköğretim Online*, 10(1), 20-39, 2011. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Karaman Kepenekçi, Y. ve Baydik, B. (2009). Zihin Engelliler Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 329-350.
- Kent Kükürtçü, S. (2011). *5-6 Yas Çocuklarının Ailelerin ve Öğretmenlerinin Kullandıkları Disiplin Yöntemlerinin Çocuk Hakları İle İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Leblebici, H. ve Çeliköz, N. (2017). Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına Yönelik Tutumları. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 307-318.
- Neslitürk, S. ve Ersoy, F. (2007). Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarının Öğretimine Yönelik Görüşleri, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 3(2), 245-257.
- Uçuş, Ş. (2009). *Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin İlköğretim Programlarındaki Yeri ve Sözleşmeye Yönelik Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Görüşleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

TEACHER CANDIDATES' VIEWS ON CHILDREN'S RIGHTS

Extended Abstract

Children's rights can be expressed as the powers and benefits of individuals defined as children. Children's rights arise from human rights. These rights are intended to create a common good for all children, to know the basic rights and duties of the child as an individual, and to take a direct role in matters related to him / her.

One of the most important institutions that enable the child to gain development and social skills is school. The knowledge and skills acquired in the school life of the child largely determine the quality of the relationships that the child will establish with his close and distant environment in the process of social development. Therefore, the realization of the acquisitions at the level of knowledge and skills at the level of knowledge about children's rights is important for the child to realize these gains. The teaching and implementation processes for children's rights in schools will serve directly to the goal of creating a society that respects human rights in general from a young age.

This research is a study conducted in order to determine the opinions of teacher candidates on children's rights.

The following questions were sought for this purpose:

1. What are the perceptions of teacher candidates about children's rights?
2. What are the teacher candidates' views on the assurance of child rights in our country?
3. Teacher candidates have knowledge about what level of sanctions in case of violation of children's rights?
4. What are the sources of knowledge of teacher candidates about children's rights?
5. What are the views of prospective teachers about the rights that children use effectively?
6. What are the teacher candidates' suggestions for the application of children's rights?

Method

The research was conducted within the context of one of the qualitative research designs. The study group consisted of 33 teacher candidates from Social Studies Education Department of the Faculty of Education of Bayburt University. 19 of the participants were female and 14 were male. Criterion sampling method was used in the study.

In a survey using criterion sampling, observation units can be created from persons, events, objects or situations with certain qualifications. In this case, sampling units (objects, events, etc.) that meet the criteria determined for the sample are taken. (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve

Demirel, 2009: 91). In the determination of the study group, it was taken as a criterion for the pre-service teachers to participate voluntarily in this interview.

Collection of Data

In this study, semi-structured interview technique was used. In the semi-structured interview technique, the researcher prepares the questions in advance; however, it allows for partial resilience to the persons who are investigated during the interview and allows them to be rearranged and discussed. In this interview technique, the investigators also have control over research (Ekiz, 2009: 63). The data were collected by an open-ended questionnaire developed by the researcher.

Analysis of Data

In the analysis of the data, content analysis, which is one of the methods that enables the analysis and identification of the data obtained from qualitative research, was applied. The data obtained in the research were coded and the themes were formed by the researcher in the analysis process and these were combined under common categories and subcategories. These themes, categories and subcategories are tabulated and given with frequency values in the findings section. Each student was given a code of ÖA1, ÖA2, ÖA3.....Ö32, ÖA33. In the Findings section, while direct quotations were made from the interviews, the participants were kept confidential by using these codes. In addition, in order to increase the reliability and validity of the research findings, students' statements were frequently quoted.

Results and Conclusion

As a result of the study, it was concluded that prospective teachers had sufficient knowledge about the rights they have in terms of rights and development rights and did not have sufficient knowledge about the dimensions of participation and protection. It was concluded that teacher candidates had not enough knowledge about the sanctions applied in case of violation of children's rights and learned the rights of children from the courses given in the school, social environment and teachers. In addition, it was concluded that teacher candidates think that they use the right to health and shelter effectively under the life size of children.